

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 แห่ง จำนวนรวม 218 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 141 คน (ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95%) โดยใช้วิธีการคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 725) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสังกัดของห้องสมุด และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากเลือกตัวแทนของแต่ละห้องสมุดตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 2 ทั้งนี้จะเลือกหัวหน้าฝ่ายงานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ จากห้องสมุดทุกแห่ง ๆ ละ 1 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วย

ตารางที่ 2 หัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของ
ห้องสมุด

ห้องสมุด	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร		
1. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	5	3
2. สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	7	5
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	23	15
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	11	7
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล	11	7
6. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	13	8
7. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	5	3
8. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ	11	7
9. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	11	7
10. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	20	13
11. หอสมุดกลางสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	11	7
รวม	128	82
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร		
12. ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	8	5
13. ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	6	4
14. สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	5	3
15. สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	4	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ห้องสมุด	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
16. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	5	3
17. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกริก	6	4
18. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	5	3
19. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม	8	5
20. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	6	4
21. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	5	3
22. สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต	5	3
23. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี	4	3
24. ห้องสมุด มหาวิทยาลัยชินวัตร	4	3
25. ห้องสมุด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	6	4
26. ห้องสมุด มหาวิทยาลัยสยาม	7	5
27. หอสมุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	6	4
รวม	90	59
รวมทั้งสิ้น	218	141

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ปีการศึกษา 2552

2. ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารจัดการห้องสมุดและงานวิเคราะห์และ
ทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด จำนวน 5 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตาม
ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิเคราะห์
และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานคร

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์และเหมาะสม

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีรายนามดังนี้

4.1 อาจารย์นันทพร ธนะกุลบริรักษ์ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายเทคนิคสำนักบรรณสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.2 รองศาสตราจารย์ ศุภพัฒน์ ส่องแสงจันทร์
อาจารย์พิเศษ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
และสารสนเทศศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4.3 อาจารย์วันทนา กิตติศรีวรพันธุ์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยบูรพา

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC ได้ค่าความเที่ยงตรงในช่วงคะแนน 0.33-1.00 (ภาคผนวก ก) และได้คัดเลือกข้อที่มีคะแนน .50 ขึ้นไป โดยแก้ไขปรับปรุงส่วนอื่น ๆ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชชนกนครินทร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำนวนรวม 30 ฉบับ โดยนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.902

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับหัวหน้าฝ่าย และแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพและกระบวนการดำเนินงานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยครอบคลุมด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน บุคลากร และกระบวนการทำงาน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนางานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. จัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 141 ชุด โดยใช้วิธีจัดส่งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาให้ผู้ตอบมีเวลาในการตอบแบบสอบถาม คือ ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 พร้อมระบุวันที่ที่ขอรับแบบสอบถามคืน โดยแนบซองเปล่าที่พิมพ์ชื่อ ที่อยู่และติดดวงตราไปรษณีย์ไว้ให้

4. ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทวงถามทางโทรศัพท์และขอรับคืนแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาครบถ้วนจำนวน 141 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

6. ขอนหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารจัดการห้องสมุดและงานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

7. ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพและกระบวนการดำเนินงานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด โดยวิธีแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 3 และ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยกำหนดค่าน้ำหนักหรือคะแนนแบบมาตรวัดประมาณค่า โดยมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายความว่า	มากที่สุด
ระดับ 4	“	มาก
ระดับ 3	“	ปานกลาง
ระดับ 2	“	น้อย
ระดับ 1	“	น้อยที่สุด

ในการแปลผล ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 22) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีปัญหาและอุปสรรค/ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	“	มีปัญหาและอุปสรรค/ เห็นด้วยในระดับมาก
2.51-3.50	“	มีปัญหาและอุปสรรค / เห็นด้วยในระดับปานกลาง
1.51-2.50	“	มีปัญหาและอุปสรรค / เห็นด้วยในระดับน้อย
1.00-1.50	“	มีปัญหาและอุปสรรค / เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิเคราะห์และทำการ
 ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
 โดยใช้สถิติที (t-Test for Independent Samples)

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิเคราะห์และ
 ทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนใน
 เขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของคำตอบ